

ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ

№ 4

София, 11 февруари 2014 година

Върховният касационен съд на Република България,
ОБЩО СЪБРАНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНАТА КОЛЕГИЯ в съдебно
заседание на седемнадесети октомври две хиляди и тринадесета
година в състав:

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ: ПАВЛИНА ПАНОВА

ПРЕДСЕДАТЕЛИ НА ОТДЕЛЕНИЯ:

ИВАН НЕДЕВ, ТАТЯНА КЪНЧЕВА, ВЕРОНИКА ИМОВА

ЧЛЕНОВЕ:

ПЛАМЕН ТОМОВ	ЦВЕТИНКА ПАШКУНОВА
ЕЛЕНА ВЕЛИЧКОВА	БЛАГА ИВАНОВА
ЛИДИЯ СТОЯНОВА	ЖАНИНА НАЧЕВА
ЕВЕЛИНА СТОЯНОВА	СЕВДАЛИН МАВРОВ
ЛИЛЯНА МЕТОДИЕВА	ТЕОДОРА СТАМБОЛОВА
САША РАДАНОВА	МИНА ТОПУЗОВА
ЮРИЙ КРЪСТЕВ	ДАНИЕЛА АТАНАСОВА
КРАСИМИР ХАРАЛАМПИЕВ	БИСЕР ТРОЯНОВ
РУЖЕНА КЕРАНОВА	ГАЛИНА ЗАХАРОВА
ЕЛЕНА АВДЕВА	КРАСИМИР ШЕКЕРДЖИЕВ
НИКОЛАЙ ДЪРМОНСКИ	АНТОАНЕТА ДАНОВА
КАПКА КОСТОВА	ЛАДА ПАУНОВА
БИЛЯНА ЧОЧЕВА	РУМЕН ПЕТРОВ

с участието на секретаря Румяна Виденова

сложи на разглеждане тълкувателно дело № 4 по описа за 2013
година, докладвано от съдия Иван Недев

Председателят на Върховния касационен съд (ВКС) на
Република България на основание чл. 125 от Закона за съдебната

власт (ЗСВ) е направил искане Общото събрание на наказателната колегия (ОСНК) във ВКС да постанови тълкувателно решение поради противоречива практика по приложението на чл. 189, ал.3 от НПК, поставяйки следните въпроси:

1. Следва ли при произнасянето си по чл. 189, ал. 3 НПК съдилищата да диференцират направените разноски на досъдебната и на съдебната фаза на наказателното производство?

2. Следва ли разноските, направени от органите на досъдебното производство по наказателни дела от общ характер, да бъдат присъждани в полза на съответните органи от тази фаза на наказателния процес, които са ги направили, или се присъждат в полза на друг субект – съответен съд, Висшия съдебен съвет или държавата?

ОСНК намира, че искането следва да се остави без разглеждане, защото нормите по Глава петнадесета, Раздел три от НПК – Разноски и възнаграждения, са ясни и не се нуждаят от тълкуване на съдържанието им; липсва и същинското противоречие в практиката по приложението им. Различията при присъждане на направените по делото разноски, посочени в искането, не са резултат от неяснота в законови разпоредби, създаваща предпоставки за противоречиво прилагане, а на липса на внимателен прочит на ясни законови норми.

Чл. 187 от НПК регламентира точно кой посреща разноските по наказателното производство, а чл. 188 от НПК – кой определя размера им.

По силата на чл. 189, ал.1 от НПК съдът решава въпроса за разноските с присъдата или с определение.

Когато подсъдимият бъде признат за виновен, съдът го осъжда да заплати разноските по обвинението, за което е признат за виновен – чл. 189, ал.3 и ал.4 от НПК. Посочването на институцията, по чиято сметка следва да постъпят сумите, не е

правен, а финансов и технически въпрос. Правилното му решаване предполага единствено прочит на също така ясни разпоредби в ЗСВ, Закона за устройство на държавния бюджет (ЗУДБ) до 1.1.2014 г. и след това Закон за публичните финанси (ЗПФ).

Безспорен е общият принцип, че при законно основание разноските се присъждат в полза на правния субект, който ги е направил. Приложението на този общ принцип се основава на устройството и организацията на бюджетите на органите, осъществяващи дейности в сферата на наказателното правораздаване.

Съгласно разпоредбите на чл. 4 и чл. 8 от ЗУДБ (отм.) държавният бюджет се състои от републикански бюджет, бюджет на Народното събрание и бюджет на съдебната власт, а от своя страна републиканският бюджет – от централен и бюджети на държавните органи. Тази структура е възпроизведена в чл. 42 от новия ЗПФ, в сила от 1.1.2014г., като е запазен самостоятелният и независим характер на бюджета на съдебната власт и същият е отделен от бюджета на органите на изпълнителната власт. По този начин са решени и въпросите с първостепенните и второстепенните разпоредители с бюджетни средства в структурите на съдебната власт. Органите в системата на изпълнителната власт според новата законова уредба също имат самостоятелни бюджети.

Всичко това формира извода, че бюджетите на съдебната и изпълнителната власт са самостоятелни и независими един от друг. Затова и разноските, направени в различните фази на процеса, следва да бъдат разграничени и присъдени на този, който ги е направил – когато разноските са направени в съдебната фаза на процеса, следва да се присъждат на първостепенния разпоредител с бюджета на съдебната власт и това е ВСС; когато са направени на досъдебното производство и не от орган на съдебната власт – в полза на държавата, доколкото МВР (виж чл. 261 от ЗМВР) и МФ са част от системата на изпълнителната власт, която се финансира от държавния бюджет.

По тези съображения Общото събрание на Наказателната колегия при Върховния касационен съд

Р Е Ш И:

Оставя без разглеждане искането на председателя на Върховния касационен съд за постановяване на тълкувателно решение по приложението на чл. 189, ал.3 от НПК.

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВКС:

/ПАВЛИНА ПАНОВА/

ПРЕДСЕДАТЕЛИ НА ОТДЕЛЕНИЯ:

ИВАН НЕДЕВ.....

ТАТЯНА КЪНЧЕВА.....

ВЕРОНИКА ИМОВА.....

ЧЛЕНОВЕ:

ПЛАМЕН ТОМОВ.....	ЦВЕТИНКА ПАШКУНОВА....
ЕЛЕНА ВЕЛИЧКОВА.....	БЛАГА ИВАНОВА.....
ЛИДИЯ СТОЯНОВА.....	ЖАНИНА НАЧЕВА.....
ЕВЕЛИНА СТОЯНОВА	СЕВДАЛИН МАВРОВ.....
ЛИЛЯНА МЕТОДИЕВА.....	ТЕОДОРА СТАМБОЛОВА....
САША РАДАНОВА.....	МИНА ТОПУЗОВА.....
ЮРИЙ КРЪСТЕВ.....	ДАНИЕЛА АТАНАСОВА.....
КРАСИМИР ХАРАЛАМПИЕВ...	БИСЕР ТРОЯНОВ.....
РУЖЕНА КЕРАНОВА.....	ГАЛИНА ЗАХАРОВА.....
ЕЛЕНА АВДЕВА.....	КРАСИМИР ШЕКЕРДЖИЕВ...
НИ КОЛАЙ ДЪРМОНСКИ.....	АНТОАНЕТА ДАНОВА.....
КАПКА КОСТОВА.....	ЛАДА ПАУНОВА.....
БИЛЯНА ЧОЧЕВА.....	РУМЕН ПЕТРОВ.....

ОСОБЕНО МНЕНИЕ ПО ТР № 4/2013 г.

Изразяваме несъгласие с мнението на мнозинството относно недопустимостта за постановяване на тълкувателно решение по поставените в искането въпроси.

Задължението за Върховния касационен съд, съгласно нормата на чл.124, ал.1 от Закона за съдебната власт, да се произнесе с тълкувателно решение възниква при констатирането на противоречива или неправилна практика по тълкуването и прилагането на закона. В искането на Председателя на ВКС са цитирани съдебни актове на окръжни съдилища от страната и СГС, които са се произнесли по различен начин относно органа, в полза на когото признатият за виновен подсъдим следва да заплати направените по делото разноски, като някои от съдилищата са диференцирали разноските, направени на фазата на досъдебното производство и съдебната фаза; други са постановили заплащането им изцяло в полза на съдебната власт; а са налице и такива, които са присъдили разноските в полза на републиканския или държавния бюджет.

Не споделяме тезата на мнозинството, че въпросите относно субекта в полза на когото се дължи заплащането на разноските са от финансово (техническо), а не от процесуалноправно естество. Един от въпросите по чл.301 от НПК, на който съдът следва да даде отговор с присъдата си или с определение по чл.306, ал.1 т.4 от НПК е на кого да се възложат разноските по делото. В раздел III на глава петнадесета от НПК (чл.187 – чл.189) е създадена изрична правна уредба за посрещането, определянето на размера, постановяването на решение и възлагането на разноските. В чл.190, ал.2 от НПК е отразено, че за присъдените разноски се издава изпълнителен лист, което предполага изричното посочване в присъдата или определението в полза на кое учреждение подсъдимият се осъжда да заплати разноски. Обстоятелството, че различните съдилища решават нееднакво въпроса в чия полза признатият за виновен подсъдим следва да заплати направените на досъдебното производство и на съдебната фаза разноски по

наказателното дело, не кореспондира със становището на мнозинството, че въпросът е ясен и не се нуждае от тълкуване.

Регламентацията на разноските в разпоредби от процесуалния закон, които се тълкуват и прилагат от съдилищата нееднакво, налага извод за противоречие в практиката по прилагане на процесуални норми, което сочи на необходимост от тълкуване. Такова е било и досегашното разбиране на ОСНК, закрепено в ТР №4/2009г., което се е произнесло по същество по сходен въпрос – че направените разноски за служебен защитник се заплащат от подсъдимия в полза на Бюрото за правна помощ.

На последно място считаме, че е налице противоречие между диспозитива и мотивите на тълкувателното решение. Искането за тълкуване съобразно диспозитива се оставя без разглеждане, а в мотивите се дава по същество отговор на поставените въпроси. В мотивите е отразено, че направените разноски в различните фази на процеса следва да бъдат разграничени и присъдени в полза на този, който ги е направил, като разноските на досъдебното производство и не от орган на съдебната власт следва да се присъждат в полза на държавата (доколкото МВР и МФ са част от системата на изпълнителната власт, финансирана от държавния бюджет), а тези на съдебната фаза следва да се присъждат в полза на Висшия съдебен съвет, като първостепенен разпоредител с бюджета на съдебната власт. С така изложените мотиви (обосновани с разпоредбите на Закона за публичните финанси) се съгласяваме изцяло, но считаме, че след като по същество се дава отговор на поставените въпроси относно разноските, искането за издаване на тълкувателно решение не може да се остави без разглеждане.

СЪДИИ:

1. ПАВЛИНА ПАНОВА:

2. ТАТЯНА КЪНЧЕВА:

3. ВЕРОНИКА ИМОВА:

4. ПЛАМЕН ТОМОВ:

5. ЛИДИЯ СТОЯНОВА:

6. САША РАДАНОВА:

7. ЕЛЕНА АВДЕВА:

8. ЦВЕТИНКА ПАШКУНОВА:

9. БЛАГА ИВАНОВА:

10. МИНА ТОПУЗОВА:

11. ДАНИЕЛА АТАНАСОВА:

12. АНТОАНЕТА ДАНОВА:

13. ЛАДА ПАУНОВА:

14. РУМЕН ПЕТРОВ: